

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

Warszawa, 24 lipca 2018 roku

DTZ.422.1.2016.RR

**Pani
Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej**

nawiązując do wystąpień Rzecznika Praw Dziecka w sprawie DTZ.422.1.2016.RR¹ dotyczącej uregulowania zasad wykonywania zawodu psychologa, zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie dalszych informacji o działaniach podejmowanych w tym zakresie przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Pismem z 27 lipca 2017 r. DDP.I.4351.2017.AŚK Pani Minister przyznała, że obecnie obowiązująca ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. 2001 r. poz. 763; dalej: ustawa o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów) nie funkcjonuje w praktyce. Prowadzone prace nad projektem nowej ustawy o zawodzie psychologa zostały wstrzymane z uwagi na przewidziany w przepisach dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. Urz. UE L 255 s. 22, z późn.zm.), zmienionej przez dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r. (Dz. Urz. UE L 354, s. 132) – przegląd zawodów regulowanych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w tym zawodu psychologa. Przegląd ten miał na celu zbadanie, czy regulacja zawodu w danym kraju nie narusza reguł proporcjonalności, czy jest niedyskryminująca oraz czy jej wprowadzenie jest uzasadnione nadrzędnym interesem ogólnym. Po jego zakończeniu Komisja Europejska stwierdziła, że w celu zwiększenia jasności stosowanych kryteriów regulowania zawodów, konieczne jest

¹ Wystąpienia z 24 listopada 2016 r. i 11 lipca 2017 r.

wprowadzenie dyrektywy stanowiącej ogólnounijny mechanizm analizy proporcjonalności, który będzie stosowany przez wszystkie państwa członkowskie w podobny sposób.

Uznano, że zasadne jest, aby działania związane z regulacją zawodu psychologa w Polsce uwzględniały wskazania projektowanej dyrektywy, ponieważ proporcjonalność przepisów ograniczających dostęp do zawodów regulowanych lub możliwości ich wykonywania będzie regularnie monitorowana przez organy Unii Europejskiej.

Prace legislacyjne nad wspomnianą dyrektywą nie zostały jeszcze zakończone. Tymczasem brak jasnego uregulowania zawodu psychologa rodzi wiele problemów, takich jak brak regulacji w zakresie prawa wykonywania zawodu psychologa, brak list psychologów, brak określonych standardów wykonywania zawodu psychologa i organu sprawującego nadzór nad wykonywaniem tego zawodu. Efektem tego stanu rzeczy jest naruszanie praw osób korzystających z usług psychologicznych, jak i samych psychologów.

Zgodnie z art. 7 ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów, prawo wykonywania zawodu psychologa powstaje z chwilą dokonania wpisu na listę psychologów prowadzoną przez Regionalną Izbę Psychologów. Biorąc pod uwagę fakt, że samorząd zawodowy psychologów, w tym Regionalne Izby Psychologów nie zostały utworzone, nie istnieją organy uprawnione do przeprowadzania procedury wpisu na listę. W rezultacie psychologowie nie mogą uzyskać potwierdzenia prawa wykonywania zawodu, a jedynie legitymują się tytułem zawodowym magistra na kierunku psychologia. Z tego też powodu napotykają trudności związane z podjęciem oraz wykonywaniem zawodu. Z kolei osoby korzystające z usług psychologów nie mają możliwości potwierdzenia ich kwalifikacji ponieważ nie są prowadzone listy psychologów. Zauważyć też należy, że przepisy innych ustaw uzależniają wykonywanie czynności zawodowych od posiadania prawa wykonywania zawodu psychologa, np. art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.).

Z usług psychologicznych korzysta coraz więcej dzieci i rodzin. Psychologowie wchodzi w skład opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów, mogą również wydawać opinie w sprawach rodzinnych i nieletnich jako biegli sądowi. Nieprofesjonalne wykonywanie usług psychologicznych stanowi zagrożenie dla dziecka. W związku z brakiem powołania organów samorządu zawodowego psychologów, osoby korzystające z usług psychologów nie mogą składać skarg na jakość tych usług czy naruszenie obowiązków zawodowych przez psychologa.

W ocenie Rzecznika Praw Dziecka stworzenie spójnej i precyzyjnej regulacji powinno mieć charakter priorytetowy. Aktualna sytuacja, w której przepisy ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów nie są stosowane powoduje liczne trudności w zapewnianiu małoletnim profesjonalnej pomocy psychologicznej, opartej na właściwie wykształconej i przygotowanej do pracy z dziećmi kadrze. Zwłaszcza uwzględniając fakt stałego wzrostu zapotrzebowania na usługi psychologiczne dla najmłodszych.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 10a i art. 11 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2017 r. poz. 922), zwracam się do Pani Minister o udzielenie informacji, czy podjęto pracę zmierzającą do stworzenia nowej regulacji dotyczącej wykonywania zawodu psychologa. Proszę także o informacje o przebiegu tych prac oraz kiedy można spodziewać się przedstawienia ich wyników.

z poważaniem
Michał Piński